

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430 ¹

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

ערכין דף ט.

לתירוץ רב הונא שעושים שמונה חדשים מלאים ו"כגון שהיתה שנה מעוברת", מתי חל מולד תשרי של שנה שעברה ומתי בשנה זו? [תוד"ה מאי].

מולד תשרי שנה זו	מולד תשרי שנה שעברה	
ברביעי כ"א תקפ"ט ¹	שבת שעה י"ב תשצ"ג	לפירוש רש"י ²
בחמישי כ"א תקפ"ט ³	בכניסת השבת	לפירוש רש"י כתיי שבתוס' ⁴
בחמישי ט"ו תקפ"ט ⁵	בששי שעה י"ח	לפירוש תוס' ⁶

¹ כבר נתבאר שמולד דאשתקד איחר בגלל עיבור השנה אחר הקיבוע י"ב שעות ותשצ"ג חלקים, וא"כ גם מולד תשרי השנה לא יבוא ביום ד' ח' תתע"ו, אלא יאחר י"ב שעות ותשצ"ג חלקים, והיינו שיבוא ביום רביעי בשעה כ"א ותקפ"ט חלקים. והרי שקדם המולד לקביעות ר"ה שבליל ו' [שכן הוא קיבועו כשעושים ח' מלאים] רק יומא ופלא, [ובאמת שהוא יום ושעתים ומשהו], ובזה לא איכפת לך.

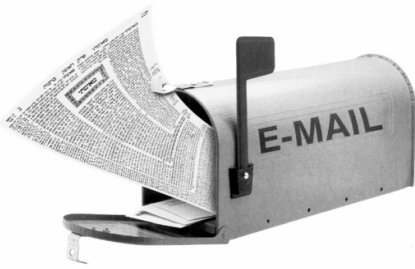
² מבואר בסוגיא שר"ה של שנה שעברה היה ביום שבת, וכשעושים שמונה חדשים מלאים בשנה פשוטה (שאז היא שנה בת שניו יום) יחול ר"ה בשנה זו ביום ששי. ואין כאן חסרון דקדים סיהרא תרי יומי לר"ה, דהגם שלכאורה אם ר"ה שעבר היה בשבת יהיה מולד תשרי דשנה זו בליל ד' ח' תתע"ו, וכשאנו עושים ר"ה בליל ו' הוא איחור של יומים, מ"מ הכא מיירי שהיתה שנה שעברה שנה מעוברת ועשינו לחדש אדר דעיבור חסר (שאז משך החדש פחות מהמולד חצי יום), וכיון שכן מולד תשרי שעבר לא היה באמת בכניסת ליל שבת כפי שחשבנו, אלא הוא מאחר ביי"ב שעות ותשצ"ג חלקים [תוספת חדש העיבור], ולכן נמצא שבא ר"ה בשנה שעברה קודם המולד חצי יום.

³ פי', אם היו עושים בזו השנה המעוברת רק ו' חדשים מלאים היה ר"ה ביום חמישי [דשנה מעוברת כסדרה עם חדש עיבור חסר - היא בת 383 ימים, תוציא 378 ימים בשבועות שלמים, נמצא שארית של ה' ימים - ור"ה יחול ביום ה']. אמנם עתה שעשינו ח' חדשים מלאים והשנה בת 385 יום יהיה ר"ה בשבת כאשתקד. ובכל אופן לא קשה שהקיבוע של ר"ה הוא אחר יומים מהמולד, דהא מיירי שמולד תשרי שעבר היה בתחלת ליל שבת, וא"כ מולד תשרי של שנה זו יהיה ביום ה' כ"א תקפ"ט, [דהיינו כשנכפול כ"ט י"ב תשצ"ג ביי"ג חדשים, ותוציא את השבועות השלמים, ישאר לך שארית של ה' ימים כ"א שעות ותקפ"ט חלקים]. וכיון שאין הירח נראה אלא רק אחר ו' שעות ממולדו, א"כ לא יראה עד ליל ו'. ועתה שנקבע ר"ה בליל שבת, יראה המולד רק יום אחד [היינו בליל ו'] לפני הקיבוע דר"ה.

⁴ ע' בשטמ"ק (אות ו') שהביא פירוש זה באורך. ולפירוש זה מה שתירצה הגמ' שהיתה שנה מעוברת, קאי על שנה זו שעתה הסתיימה - ולא על אשתקד. [וע' ברש"י כאן [בד"ה ואכתו], שדחה פירוש זה, מטעם דאם מיירי ששנה זו היתה מעוברת, איך אמר ברישא אין פוחתין מד' חדשים מעוברים, דמבואר שבד' מעוברים עכ"פ סגי, הא בשנה מעוברת אם עשו רק ד' מלאים יהיה ט' חסרים - וזה לכו"ע לא עושים].

⁵ פי', כיון שמוכח כנ"ל שמיירי שמולד תשרי שעבר היה ביום ו' שעה י"ח, וס"ל לתוס' כפירוש רש"י כתיי שמיירי ששנה זו היתה שנה מעוברת, א"כ כשנוסיף עוד ה' כ"א תקפ"ט, יהיה מולד תשרי בשנה זו ביום ה' שעה ט"ו תקפ"ט. ועתה אף שעשינו בשנה זו שמונה חדשים מלאים, [דהיינו שדחינו את הקיבוע בבי' ימים יותר, שבמקום שיהיה ר"ה ביום ה' כדן שנה מעוברת עשינו אותו בשבת], אכתי לא קדים סיהרא תרי יומי, כיון שלבני בבל לא תראה הלבנה עד ליל ו' שעה ט' תקפ"ט חלקים, וקדים סיהרא רק יומא ופלא, ולא אדעתיהו דאינשי.

⁶ הנה תוס' הוכיחו שגם רב הונא המבאר את הסיפא שאמרה: "ולא נראה [לעבר] יתר על שמונה", מיירי באותו אופן שהעמיד עולא את הרישא, והרישא על כרחך מיירי שמולד תשרי דשנה שעברה היה ביום ו' שעה י"ח, ובגלל שהוא "מולד זקן" [היינו, מולד שנולד אחר חצות היום], עשו את ר"ה בשבת [וכמו שהוכיחו בתוד"ה כגון], וא"כ ה"ה הסיפא מיירי שהיה שנה שעברה מולד זקן. ובזה ניחא להו כמה קושיות. חדא, למה לא תירצה הגמ' שהיה מולד תשרי שעבר בליל שבת שעה י', שאז אם תוסיף ד' ח' תתע"ו, יהיה מולד תשרי דהשנה ביום ד' י"ח תתע"ו, והוא "מולד זקן" שלא יראה עד ליל חמישי, ואם יקבעו ר"ה בליל ששי, לא קדים סיהרא רק יום אחד. ולתירוץ הנ"ל מיושב היטב, דהיות שרצה רב הונא להעמיד את הסיפא דומיא דרישא, לכן לא העמיד באופן זה. ועוד מיושבת הקושיא ממה שמצינו שלבני בבל מתכסה הירח י"ח שעות, וא"כ קשה מה הקשתה הגמ' "שקדים סיהרא תרי יומי", הא אם מולד תשרי שעבר היה בכניסת השבת, מולד תשרי של השנה שיהיה ביום ד' ח' תתע"ו, הוא לא יראה

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430 2

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

ערכין ט.

כמה חדשים נראה לחכמים לעבר או לחסר בשנה?

לעשות חסרים	לעשות מעוברים	
שמונה	שמונה	לרב הונא
שמונה	שבעה	לעולא ¹

**לתירוץ עולא דעבדין שמונה חדשים חסרים ו"כגון שהיתה שנה מעוברת",
מתי חל מולד תשרי של שנה שעברה ומתי בשנה זו? [תוד"ה כגון].**

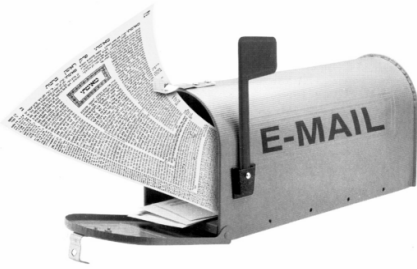
מולד תשרי שנה זו	מולד תשרי שנה שעברה	
בשלישי שעה כ"א תקפ"ט	בששי שעה י"ב תשצ"ג	לפירוש רש"י ²
בחמישי שעה ט"ו תקפ"ט	בששי שעה י"ח	לפירוש רש"י כתי"י ולתוס' ³

לבני בבל עד יום ה' שעה ב' ותתע"ו חלקים, וא"כ לא קדים סיהרא בכל מקום ליום הקביעות רק יום אחד. ולהנ"ל מיושב, דכיון שמייירי בסיפא כמו ברישא, שמולד תשרי שעבר היה ביום ו' י"ח, א"כ כשנוסיף ד' ח' תתע"ו יהיה בליל ד' שעה ב' ותתע"ו, וגם לבני בבל שרואים לסיהרא רק אחר י"ח שעות יראו אותה עוד ביום ד' כ' ותתע"ו חלקים, וקדים סיהרא תרי יומי, ושפיר הקשתה הגמי.

¹ מבואר בסוגיא שעולא מעמיד לרישא וסיפא דמשנתנו בחדא ענינא, לומר שאין עושים יותר משמונה חסרים בשנה, אולם לענין חדשים מעוברים, לפי עולא אין עושים יותר משבע, כיון שא"כ "קדים ואתי סיהרא תרי יומי". ועולא לא ס"ל כתירוץ רב הונא להעמיד בשנה מעוברת - ובעשו לחדש העיבור חסר, "ודל ירחא מליא בהדי ירחא חסירא", כיון שס"ל כת"ק דלקמן - שלעולם עיבור שנה הוא לי יום.

² מבואר בסוגיא שר"ה של שנה שעברה היה בשבת ואם היתה שנה כסדרה היה צריך לחול ר"ה בשנה זו ביום ד', אולם כיון שעשו ח' חסרים, הרי היא שנה בת שני"ב יום, ויחול ר"ה ב' ימים קודם - ביום שני, "וקא מיתרא סיהרא תרי יומי" - דהא מולד תשרי דהשנה יהיה ביום ד' שעה ח' ותתע"ו. ותירץ עולא לפירש"י, שהיתה שנה דאשתקד מעוברת, ועשו לחדש העיבור לי יום, ולכך אף שהיה המולד בבוקר יום ו' שעה י"ב ותשצ"ג חלקים, מ"מ כיון שעשו לעיבור לי יום, נדחה בשנה שעברה קיבוע ר"ה בפלגא דיומא לשבת (ולא ביום ו'). וכשנוסיף ד' ח' תתע"ו (שזה המותר על השבועות השלמים), יחול מולד תשרי דשנה זו ביום ג' כ"א תקפ"ט. ובאופן זה כשנעשה לר"ה ביום ב', המולד יאחר רק יום ופלגא ולא תרי יומי. [ועל פי זה קשה לתוס' (וכן מוזכרת קושיא זו ברש"י כתי"י בשטמ"ק סוף אות ו'), דכיון דשית שע"י מכסי סיהרא, א"כ לא יראה המולד עד יום ד' שעה ג' תקפ"ט, ויאחר הסיהרא להראות תרי יומי לקיבוע].

³ כתבו תוס' במסקנתם דמייירי שהיה המולד של תשרי שעבר היה ביום ו' י"ח, ולדבריהם, תירוץ הגמי מייירי ששנה זו היתה מעוברת (ולא אשתקד), וא"כ כשנוסיף ה' כ"א תקפ"ט, יהיה יום ה' ט"ו תקפ"ט [וכמו שנתבאר באורך בתירוץ רב הונא]. ועתה הגם שעשינו השנה ח' חדשים חסרים, שלכך אם היתה שנה פשוטה היה חל ר"ה ביום ב' במקום ביום ד', הכא שמייירי בשנה מעוברת - ולעולא תמיד עיבור הוא לי יום - יבוא ר"ה ביום ד', [דחדש העיבור מוסיף לאורך השנה עוד לי יום, וכשנוציא כ"ח יום בדי שבועות שלמים, הרי שנוסף עוד ב' ימים, ולכך יקבע ר"ה ביום ד']. ועתה לא איחר המולד לקיבוע אלא יום אחד, כלומר, דאף שבא"י לא יראה המולד רק אחר ו' שעות מהמולד [שהוא לפי תירוץ התוס' בשעה ט"ו ותקפ"ט חלקים], עדיין יהיה זה ביום ה' עצמו בשעה כ"א ותקפ"ט, וכשנעשה הקיבוע ביום ד' לא הקדמנו אלא יום אחד ופלגא, ואין כאן הקדמה של יומים שלמים.

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430 ³

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

ערכין דף ט:

לשיטות דלהלן, האם עושים לחדש העיבור או כ"ט או ל' יום, או רק כ"ט?

ל' יום	כ"ט יום	
עושים	לא עושים ¹	לעולא הסובר כתנא קמא
עושים	עושים	לרב הונא הסובר כרשב"ג ²

הימים המוזכרים בסוגיא³.

ראשון	שני	שלישי	רביעי	חמישי	ששי	שבת
א' (ר"ח ניסן)	ב	ג	ד	ה	ו	ז
ח	ט	י	יא	יב	יג	יד
טו	טז (יום הנף)	יז	יח	יט	כ	כא
כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח
כט	ל (יום העיבור)	לא ⁵ א' אייר (אור עיבורו)	לב ⁴ ב' (אור אור עיבורו)			

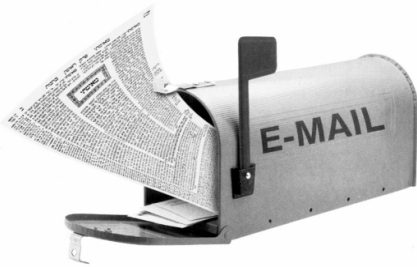
¹ נתבאר לעיל לעולא שאין עושים לחדש עיבור פחות מל' יום, ומטעם זה לא יכל לתרץ כרב הונא.

² גם זה נתבאר שרב הונא פירש שהמשנה באה לומר לנו שני דינים [שאין לעשות פחות מדי' מעוברים, ולא יותר מח']. והרישא מיירי כשהיתה שנה הקודמת מעוברת, ועשו לחדש העיבור ל' יום - וכתירוץ עולא. והסיפא מיירי שהיתה שנה הקודמת מעוברת, ועשו לחדש העיבור כ"ט יום - וכנ"ל באורך.

³ מבואר בסוגיתנו, שאם ר"ח ניסן יחול ביום ראשון, לעולם יחול יום הנף ביום שני, ואור עיבורו ביום שלישי, ואור אור עיבורו ביום רביעי, וכמו שמבואר בלוח דלהלן. וכשאומר ד"אין עצרת חלה אלא ביום הנף", הכוונה שאם ר"ח ניסן יהיה ביום ראשון, לא תחול עצרת רק ביום שני. וכשאומר "ואין ר"ח חלה אלא או ביום הנף או לאור עיבורו", הכוונה שר"ח הבא יחול או ביום שני או ביום שלישי.

⁴ פי', כיון שיום הקודם נקרא "אור עיבורו", היום שלאחריו נקרא "אור אור עיבורו".

⁵ יום זה הוא א' דחדש אייר, ונקרא בשם אור עיבורו, כיון שבאור (=ליל) של יום זה (דהיינו יום ל' בערב) אנו יודעים שחדש ניסן הוא חדש מעובר והוא בן שלשים יום, דמזה שלא עשינו בכל היום של ל' ניסן להיות א' אייר, וחכינו לקדש את החדש עד יום ל"א, אנו יודעים שניסן הוא מעובר, אבל קודם אור ל"א לא נדע זאת, דכל יום ל' כשר לקידוש החדש.

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430 4

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

ערכין דף ט:

מתי יחול עצרת וראש השנה, אם נעשה לחדשי הקיץ באופנים הבאים?¹

ג' חסרים וג' מלאים - כסדרה	ד' חסרים וב' מלאים	ב' חסרים וד' מלאים	
ביום הנף	ביום הנף	ביום הנף	עצרת ²
באור עיבורו ⁵	ביום הנף ⁴	באור אור עיבורו ³	ראש השנה

אליבא דאחרים דסברי דאין בין ר"ה לר"ה בשנה מעוברת יותר מה' ימים, מה הדין בדלהלן?

כמה חדשים חסרים עושים בקיץ?	מתי יחול ראש השנה?	
שלושה	באור עיבורו	כשעשו לחדש העיבור כ"ט יום
ארבעה ⁷	ביום הנף ⁶	כשעשו לחדש העיבור ל' יום

¹ מבואר בסוגיא שכל שלשת האופנים דלהלן שייכים בין לעולא ובין לרב הונא, דלרב הונא שעושים בשנה בין ח' חדשים חסרים ובין ח' מלאים, והרגילות היא שיהיו ד' מלאים בחורף וד' מלאים בקיץ, וכן להיפך כשעושים חסרים יהיו ד' חסרים בחורף וד' בקיץ, א"כ שפיר משכחת לה כל האופנים דלהלן. אכן, גם לעולא שאמר שלא עושים אלא ז' חדשים מעוברים בשנה - משכחת לה, וכגון שעשו לכל חדשי החורף כסדרן, ובקיץ עשו ד' מלאים וב' חסרים.

² פ"י, לגבי עצרת אין חילוק בכלל כמה חדשים חסרים או מלאים נעשה בקיץ, כיון שתמיד ביום החמשים מתחלת ספירת העומר תהיה עצרת. ולדוגמא, שנה שחל פסח ביום ראשון, א"כ יום הנף שהוא תחלת ספירת העומר יהיה בליל שני, וכשנספור נ' יום יהיה ג"כ יום שני. הגם שלענין באיזה "תאריך" בחדש סיון יחול עצרת, זה כן תלוי אם עושים חדשים חסרים או מלאים, מ"מ תמיד יחול ביום שני - שבו היה יום הנף.

³ ובדוגמא הנ"ל הוא יום רביעי, והוא כמו יום "אור אור עיבורו" שהוא ל"ב ניסן [ב' אייר] שג"כ חל ביום רביעי, וכמו שנתבאר החשבון לעיל באורך. וכיון שעשינו בזה הקיץ ד' חדשים מלאים, הרי שהוספנו על הקיץ יום אחד, וידחה ר"ה יום אחד, ובמקום להיות ביום שלישי יהיה ביום רביעי.

⁴ ובדוגמא הנ"ל הוא יום ב', דכיון שעשו ד' חסרים, נחסר מחדשי הקיץ יום אחד, ויבוא ר"ה יום קודם.

⁵ פ"י, דראש השנה יכול לחול באחד מג' ימים. ר"ל, אם חדשי הקיץ הם כסדרם אחד מלא ואחד חסר, יחול ר"ה באותו יום שחל יום ג' דפסח, [ויום זה נקרא גם "אור עיבורו", שהוא היום שחל בו ג"כ יום ל"א ניסן (א' אייר), ונקרא כן לטעם שהוא הלילה שמתעבר בו החדש, שכשעושים את ר"ח אייר ביום ל"א ניסן הרי מתברר שהיה ניסן חדש מעובר]. ויום זה תמיד יחול ביום השלישי לפסח. ובדוגמא הנ"ל, שחל א' ניסן ביום ראשון (וכן א' של פסח הוא ג"כ יהיה ביום ראשון), אזי ל"א ניסן הוא ביום ג', כמו יום השלישי של פסח.

⁶ פ"י, דאם היינו עושים לחדשי הקיץ כסדרן היה יום ר"ה ביום ג' של פסח [שהוא "אור עיבורו"], ועתה שעשינו ד' חסרים יבוא ר"ה יום קודם שהוא ביום שני שהיה יום הנף - וכנ"ל.

⁷ דכיון דס"ל לאחרים שבשנה מעוברת אין בין ר"ה לר"ה אלא ה' ימים, והיינו שיש בשנה מעוברת שפ"ג ימים, שכשתוציאם בשבועות שלמים ישאר שארית של חמשה ימים, ומציאות זו תתכן רק אם נעשה ו' חדשים מלאים וז' חדשים חסרים, שאז עולה מספר הימים בשנה שפ"ג יום. ועתה כשעשו לחדש העיבור ל' יום הוא מוסיף על שנה פשוטה יומים, ויהיה בין ר"ה לר"ה ו' ימים ולא רק ה', ולכך על כרחנו לחסר עוד חדש בקיץ, כדי שיבוא ר"ה אחר ה' ימים ולא אחר ו'.

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430 5

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

ערכין דף ט:

מה הוא "יומא דשעי", ו"יומא דתלתין שני"?

ומהו החשבון?	מה בא להשלים?	
ח' כפול ג' שנים, עולה כ"ד שעות	ח' שעות היתירות בכל שנה	"יומא דשעי" ¹
תתס"ד כפול ל' שנים, עולה כ"ד שעות ²	תתע"ו חלקים היתרים בכל שנה	"יומא דתלתין שני" ³

מעשה ועשה רבי ט' חסרים וכו', מתי היה המולד שעבר ומתי בשנה זו לסברת רבי, ומתי היה לפי תשובת ר' שמעון בנו? [תוד"ה מעשה].

מולד תשרי שנה זו	מולד תשרי שנה שעברה	
ברביעי ח' תתע"ו	בכניסת השבת	לתמיהת רבי ⁴
בראשון ט"ו תקפ"ט	בשני שעה י"ח	לתשובת ר"ש להו"א בתוס' ⁵
(לפירש"י לעיל) בבי ט"ו תקפ"ט (לפי תוס' לעיל) בגי ט"ו תקפ"ט	(לפירש"י לעיל) בגי שעה י"ח (לפי תוס' לעיל) בגי שעה ו'	לתשובת ר"ש למסקנת התוס' ⁶

¹ פי', לאחרים אין בין שנה לשנה רק ד' ימים, והיינו שמשך כל שנה פשוטה הוא שני"ד ימים בדיוק. אולם שנת לבנה ביי"ב מולדותיה הם שני"ד ימים וח' שעות ותתע"ו חלקים, וא"כ יוצא שבכל שנה יש לנו תוספת של ח' שעות ותתע"ו חלקים שבהם מאחר המולד (על זמן קביעות ר"ה). וכדי לתקן את יתרת השעות עושים יומא דשעי, והוא שאחת לגי שנים מוסיפים על השנה עוד יום אחד, כדי להשלים ג' פעמים ח' שעות שנתו.

² פי', בכל שעה יש 1080 חלקים, ונמצא שבארבע שעות יש 4320 חלקים. שהם ה' פעמים תתס"ד הנ"ל שג"כ עולה 4320. נמצא שבכל ה' שנים עולים החלקים היתרים לארבע שעות, ובלי שנים יעלו בדיוק לכ"ד שעות שהוא יום א'.
³ פי', אחר שעשינו יומא דשעי, מ"מ עדיין לא השלמנו ל-תתע"ו חלקים שנוספים כל שנה. ולזה תקנו יומא דתלתין שני, שאחת לל' שנה מוסיפים עוד יום אחד שבו מצטרפים כל תוספות החלקים של ל' שנה. אמנם אין החשבון מדויק כ"כ, כי כדי שיעלה החשבון יפה אנו חושבים כאילו בכל שנה נוספו רק תתס"ד חלקים וכשתכפילם בל' שנים יעלה יום אחד [וכדלהלן]. והיי"ב חלקים הנותרים הנוספים בכל שנה, לא חשו להם.

⁴ ביארו תוס', דרבי היה סבור ששנה שעברה היה המולד והקיבוע של ר"ה בשבת, ולכן לפי חשבון המולדות צריך לבוא מולד תשרי בשנה זו ביום ד' ח' שעות ותתע"ו, והוא עשה שנה זו בט' חדשים חסרים, דהיינו שנה בת שני"א יום, וקיבוע ר"ה כבר היה ביום ראשון, ותמה איך בכל אופן נראה המולד ג"כ ביום א'.

⁵ פי', דאמר לו ששנה זו היתה שנה מעוברת ועשינו עיבורה ל' יום [שאז חדש העיבור מוסיף על השנה ב' ימים], ואם היתה נעשית כסדרה היה בין ר"ה לר"ה ו' ימים. אמנם במעשה שהיה בזמן רבי, היה ר"ה בשנה הקודמת ביום ה', והיה ראוי להקבע ר"ה הבא ביום ד', ועיי' שחסרו ט' חדשים בשנה זו, נתקצרה השנה בג' ימים ובא קיבוע ר"ה ביום ראשון. ומה שהיה שגם בא המולד ביום ראשון (ג' ימים קודם), הוא משום שאשתקד היתה שנה פשוטה ועשו בה ח' מלאים, ובמקום שיבוא ר"ה של שנה שעברה ביום ג', נתאחר הקיבוע עד יום ה'. ועתה שנה זו שהיתה מעוברת, שחשבון מולדותיה הוא ה' כ"א תקפ"ט, כשנוסיף אותם על מולד תשרי שעבר שהיה ביום ב' י"ח, יבוא מולד תשרי השנה בדיוק ביום א' ט"ו תקפ"ט, וכן יראה באותו יום בעוד שש שעות [בשעה כ"א תקפ"ט].

וזהו שאמר ר"ש שג' ימים שנחסרו השנה עיי' ט' החסרים, נתמלאו עיי' חדש העיבור (שהיה בין ל' יום) יום אחד, ועיי' שאשתקד עשו ח' מלאים נוספו עוד יומים.

⁶ הנה הוקשה לתוס' על החשבון הנ"ל, דאם היה מולד תשרי שעבר ביום ב' י"ח ונראה בליל ג', איך עשה רבי לאותה שנה בח' מלאים ועיי' זה נדחה ר"ה עד יום ה' בתרי יומי אחרי המולד, הא אמרינן שלא דוחים לר"ה תרי יומי. ותירצו, דאה"נ מה שאמר רבי שנראה בזמנו שמשמע שנראה המולד ביום א' עצמו, הוא לאו דוקא, אלא הכוונה שלא איחר המולד לקיבוע - זמן שיהיה תמוה לאינשי איך עשינו את הקיבוע מרוחק כ"כ מהמולד, דהא נראה המולד כבר ביום ב' שהוא למחרת יום הקיבוע שהיה ביום א'.

ועתה לפי ביאור זה שני הפירושים דלעיל נכונים, דבין אם היה המולד ביום ג' שעה י"ח כפי רש"י לעיל (המובא בתוס' דף ט. ד"ה מאי), לא נחשב שקדים המולד לקיבוע תרי יומי - אם נעשה לקיבוע ביום ה' שהוא תרי יומי אחר שעת המולד האמיתי, ומשום שלבני א"י אינו נראה עד ליל ד'. ובין לפירוש התוס', שאפי' כשהיה המולד ביום ג' שעה ו' אם יקבעו לר"ה ביום ה', לא חשוב שמקדים המולד תרי יומי, כיון שלבני בבל נראה המולד רק בליל רביעי. לשני פירושים אלו אפשר לפרש בטוב המעשה של רבי, דלפירוש הראשון נראה המולד ביום ב' ט"ו

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430 6

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il
